

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Nummotheca Principum Austriae

ex gazis Aulae Caesareae potissimum instructa, & aliunde aucta, quae a prima aetate, qua in Austria cusa fuit moneta Sub Babenbergicae Stirpis Marchionibus, Ad Usque Habsburgicae Gentis Principes, Lineae Hispano-Austriacae, Huiusque Masculum Ultimum Carolum II. Regem Hispan.

Complectitur tabulas aeri incisas LI

Herrgott, Marquart

Friburgi Brisgoviae, 1752

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-241470](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-241470)

(17.), sterile fuit. At ex MARIA *Burgundica* præter PHILIPPUM, MARGARITAM suscepit, JOHANNI, FERDINANDI *Catholici* filio primum (78.), deinde PHILIBERTO *Sabaudie* Duci nuptam, (80.81.) quo anno 1504. e vivis erepto, ad statum viduitatis (82.) redacta, Belgii præfecturam ad annum usque 1530. sibi emortualem, gessit. Cæterum de nothis MAXIMILIANI duo dumtaxat nummi ad manus nostras pervenerunt: GEORGII *ab Austria*, Ducis *Bullonii* ac Comititis *Loffensis* (83.84.) *Brixie Leodiique* Episcopi.

Incredibile est, quantos labores, toto vitæ suæ tempore Cæsar perpeffus sit, quantaque discrimina (21.22.) adierit. Quibus demum succumbens, apud *Welsam*, *Austrie* oppidum, XII. Januarii terrestrem coronam cum cælesti commutavit (40.41.) anno Domini 1519. cum vixisset annos 59. menses undecim, minus diebus decem: regnasset viginti quatuor & semis. Symbolum eius, quo plerumque, cum in expeditionem iret (15.25-28.), usus est, huius erat sententiæ: TENE MENSVRAM ET RESPICE FINEM (89.).

Nummi commercio destinati, vel unciales sunt (47-52.), vel monetæ minores (53-66.) quorum nonnullæ *Regalium* nomine veniunt (53.): aliæ *dimidii albi* tum vocati, pondus unius denarii hodierni æquant (57-60.); utrique præter effigiem Cæsaris, in nonnullis obviam, vel aquila Imperii biceps coronata (54.55.) vel tessera provinciarum (56-65.) insculptæ. Adicitur quoque non raro vel ex toto (48.49.52.), vel ex parte (50.51.66.), Ordinis aurei velleris insigne.

NUMMI HISTORICI.

I.

Tab. X.

MAXIMILIANVS. AVSTER. Protome Archiducis armata, cum calantica in capite, ad lævam converso: defluente ad tergum cæsarie, pro more eius sæculi, æqualiter præcisa. Inferne nomen artificis legitur: OPVS CARO.nis.

CAROLVS. BVRGVNDVS. Protome Ducis armata, cum brevibus capillis, capite caliptra operto, & ad lævam respiciente.

Numisma isthoc anno 1475. quo initis apud Novesium, FRIDERICUM III. Aug. inter & CAROLUM Burgundiæ Ducem, pacis conditionibus, MAXIMI-

LIANUS cum huius filia unica MARIA, cum omnibus provinciis hereditariis: si CAROLUS, nulla alia prole auctus, ex hac vita decederet, desponsatus est. Licet enim pacti huius nullum præbeat nummus vestigium; cum tamen hoc anno a prid. Calend. Jun. amicitia inter FRIDERICUM, & CAROLUM coaluerit, nec ultra diem XIII. Sept. eiusdem anni, quo is cum LUDOVICO XI. Galliarum Rege novennales inducias pactus, filiam suam CAROLO VIII. tunc *Delphino* destinavit, firma permanserit: commodius sane tempus, quo nummum hunc emerfisse dicamus, vix assignari poterit; nisi spatium illud, quod a die ultima Maii ad decimum

ter,

MAXI-
MILIA-
NUS I.

tertium Septembris effluxit; utpote quo focero generoque facile in mentem venire potuit, ut effigies utriusque, numismate consignatae, ad posterorum memoriam transmitterentur. Neque etiam nummi natales, in annum insequentem, aut ultra CAROLI eadem, quae in diem v. Januar. anni 1477. incidit, retrahere, aut inter nummos restitutos numerare possumus; cum nihil admodum sit, quod id suadeat; imò simplex MAXIMILIANI titulus contrarium potius innuere videatur. Clar. quidem HERÆUS idem numisma in tabulam Magistrorum Ordinis aurei velleris eam forte ob causam retulit; quia MAXIMILIANUS CAROLO in Magisterio inclyti illius Ordinis successit. Verum cum nullum eius Ordinis in numismate appareat indicium; allatas rationes praefere visum est. *M. Imp. ar. pond. semiuncia.*

II.

MAXIMILIANVS. MAGNANIMVS ARCHIDVX AVSTRÆ BVRGVNDIÆ. Protome Archiducis in toga pellicea replicata, opere phrygio contexta, capite laureato, & ad lævam converso. In area hinc inde ÆT-ATIS 19.

CAROLVS D.EI GRATIA. D.VX BVRGVNDIÆ. Protome CAROLI adversa fronte, capite nudato, cum Ordinis aurei velleris insigni. Formula *Dei Gratia* viventem quidem CAROLUM indicare videtur; at ex adiecta æra ætatis MAXIMILIANI conficitur; numisma hoc, anno 1477. & quidem post eadem CAROLI si-

(a) Syllog. numm. uncial. pag. 7.

gnatum fuisse. MAXIMILIANVS Tab. X. enim in perigraphæ titulum *Burgundie Ducis* usurpat, quod vivente focero nec fecisset, nec iusto titulo facere potuisset. Persuasum itaque nobis est, nummum nuptiarum tempore prodidisse; ut quemadmodum MAXIMILIANI & MARIE effigies, uti mox videbimus, eadem occasione, non semel in eodem numismate coniunctæ sunt; ita & focero, quamvis iam defuncto, idem honos adhiberetur. Certe agnomen *Magnanimi*, quod hic legimus, & corona laurea, qua caput redimitum est, nec non & reliquis oris habitus, satis clare ostendunt, Archiducem iuvenem, sponsum representari; namque hac eadem forma insequentibus nummis nuptialibus, unacum sponsa MARIA, aliquoties sistitur, eodem *Magnanimi* titulo adiecto.

JACOBUS a MELLE Vir Clar. (a) lauream hanc titulumque ob reportatam a Gallis victoriam anno 1479. MAXIMILIANO tributum fuisse asserit; sed præter nummorum fidem: cum in nummis nuptialibus, mox producendis, utique ante eam victoriam percussis, cum eadem corona tituloque compareat. *Tab. H.*

III.

MAXIMILIANVS. R. B. MARIA D.VX BVRGVNDIÆ. In exergo nota Chronologica 1477. MAXIMILIANUS & MARIA conversis vultibus, stantes, manibusque scutum una sustinentes. Ille armatus, succinctorio instructus, & pileo

Tab. X. pileo Archiducali opertus, a dextris : hæc a sinistris, stola longis latisque manicis induta, & pileo ducali ornata, defluente a tergo tænia ampla, cingulo tenus replicata. Superius inter capita sponsi & sponsæ radii ex alto demittuntur. Scutum quadripartitum est : primus & quartus quadrans symbolum *Austriæ* veteris, non quidem quinque, sed tribus dumtaxat avibus impressis, exhibent. In secundo & tertio *Burgundie* & *Brabantie* tesserae iugatae cernuntur.

IN. GODTS. HANT. HABEN. WIER. ES. GESTALT. i. e. *in manu Dei hoc nos reposuimus.* Scutum MAXIMILIANI maius quadripartitum, & pileo Archiducali tectum. Primus quadrans in quatuor areolas divisus, quarum prior & quarta *Austriæ* novæ, secunda & tertia veteris symbola ostendunt. Secundus quadrans tesseras *Styriæ* & *Carinthiæ* coniungit. Tertius *Carniola* & *Tyrolis* aquilas completitur. Quartus leonem *Habsburgicum* habet.

Typum nuptialis huius numismatis Cl. HERÆUS tabulis suis inseruit, eundemque ære excusum Cl. KOEHLERUS (a) notis illustravit, qui vero ingenue fatetur : se nescire, quid sibi velint illæ siglæ R. & B. in adversa nummi parte expressæ; quæ difficultate non carent. At si omnes & singulas nummi partes, ac res circumstantes diligentius perpendamus, siglæ illæ vix, ac ne vix quidem aliud

TOM. II. P. I.

(a) M. B. L. P. IV. p. 65.

(b) de Sigill. Com. Fland. p. 105.

denotare possunt, quam *R.egentem Burgundie.* MAXIMILIANUS enim, celebratis cum MARIA nuptiis, titulos paternos, Austriacis communes, initio (*Austria* excepta) omisit; uti observat VREDIUS (b) & postquam mense Augusto eiusdem anni 1477. MARIAM uxorem duxerat, sequenti mense Septembri, die XII. dato diplomate iam usus est titulo Ducis : *Austriæ, Burgundie, Lotharingie, Brabantie* &c. illudque diploma, novo nondum utriusque sigillo parato, signandum curavit avito sigillo, tesseras *Austriæ, Habsburgi, Carinthiæ, Carniola, & Styriæ* insignito (c). Itaque ipso die nuptiarum satis forsitan erat sponso, se per siglas illas R. B. *R.egentem Burgundie* spectabilem præbere. Hæc de vexatissimis illis siglis notasse sufficiat, donec ab alio meliora afferantur.

Ipsum numisma in memoriam matrimonii, cum MARIA Burgundica initi, signatum fuisse, forte non est, ut pluribus moneamus; cum id obiter inspectum rem satis aperte declaret. Num vero ad priorem illum contractum, quo MAXIMILIANUS per Procuratorem suum LUDOVICUM Bavaricæ Ducem XXVI. Aprilis anno 1477. matrimonii fœdera iniit? an vero ad diem XX. Aug. quo Principes Gandavi solenni precatio-
ne iuncti sunt, pertineat? de hoc equidem dubitari potest.

Laudatus KOEHLERUS, qui nummum eruditis notis illustravit,

(c) Id. ibid. p. 103.

MAXI-
MILIA-
NUS I.

vit, fatis habet, *Nuptialem* vocasse, nulla habita, illius aut alterius solennitatis ratione. Verum cum occasione nuptiarum Gandavi celebratarum aliud numisma, mox producendum, suppetat: presenti, memoriam prioris illius pactionis conservari putamus. In hoc enim MARIA futuro sponso scutum Burgundicum, atque adeo iura in provincias hereditarias traditura depingitur; id quod precipue priori illa legatione actum est. Traditura, inquam, celebratis postea nuptiis. Hinc est, quod MAXIMILIANUS nondum Ducis Burgundiae, sed REGENTIS duntaxat, uti observavimus, titulo utatur, ac utriusque scuta adhuc seiunctim compareant. Cum e contrario in sequenti numismate, amborum insignia in unum idemque scutum conflata sint, tituli que Ducum *Austriæ*, & *Burgundiæ* utrique in commune tribuantur. Concordat præterea perigraphæ partis averse, quæ, ut consideranti patebit, non nisi ad solennem quandam pactionem adludere videtur. *M. Imp. ar. pond. semiunc. drach. 3.*

IV.

MAXIMILIANUS. ET MARIA.
DEI. GRATIA DUX ET DUCISSA
AVSTRIÆ. BVRGUNDIÆ LOT-
HARINGIÆ. BRABANTIÆ & cetera.
Scutum quadripartitum, torque aurei velleris cinctum, imposito inter æram Christi 1477. galero Archiducali. Primus quadrans a summo bipartitus, continet insignia *Austriæ* vetera, & recentiora. Secundus eodem

(*) Vid. OLIVARII VREDII Sigilla Flandriæ in Indice.

modo divisus, novæ & antiquæ *Burgundiæ* symbola: hoc rursus cum *Brabantica* tessera bipartitum. Tertius quadrans in longum tripartitus est: primus laterculus *Styriacus*, secundus deberet esse *Carinthiacus* (*) sed per errorem sculptoris alteratus. Tertius *Carniolensis*. Quartus quadrans iterum *Burgundia* veteri, *Limburgo*, & nova *Burgundia*, eodem modo sectus. *Parmula Flandrica* cum *Tyro-lensi* omnibus imposita.

Ara, in qua icon Beatissimæ Virginis Dei Genitricis stantis, ac puerulum JESUM in ulnis suis sustentis conspicua, assistentibus sibi S. ANDREA, crucem, ab eius nomine dictam, prendente, a sinistris S. SEBASTIANO, dextra telum, sin. palmæ ramum tenente. Superne in margine nummi, aquila Imperii biceps impressa: additur perigraphæ, quæ ex *Cant. IV. 7.* desumpta est: TOTA. PVL CRA. ES. AMICA. MEA. ET MACVLA. NON. EST. IN. TE. Ad hanc aram, quæ Gandavi est, anno prædicto, die XX. Augusti, procurante sacra Episcopo Tornacensi, a JULIANO Summi Pontificis Legato, Principes sponsi matrimonio iuncti sunt. Vide etiam, quæ ad nummum proxime antecedentem adnotavimus.

Notatu porro dignum est: scutum Burgundo-Austriacum, iam iam hoc anno torque aurei velleris cinctum, comparere: quum MAXIMILIANUS anno primum subsequenti 1478. magistrum huius ordinis assumpsisset; sed, quoniam MARIA paternis

Tab. X.

2

Tab. X. ternis usâ est insignibus, eius ordinis tessera in hoc nummo addita quoque fuit. *Tab. H.*

V.

MAXIMILIANVS DVX AVSTRIÆ: BVRGVND. *ie.* Protome MAXIMILIANI fere ut num. II. capite sero redimito, promissâ cesarie, venusta & liberali facie.

MARIA DVX BVRGVNDIÆ: AVSTRIÆ: Protome MARIE, sponsæ formosissimæ, capite sero pariter redimito, dextrorsum converso, venusta capillatione, colloque torque ornato. Dubium non est, quin elegans hoc numisma ad solennes MAXIMILIANI & MARIE nuptias Gandavi XX. Augusti, dicto anno celebratas, pertineat; cum & hic Austriæ Burgundiæque titulis ambo utantur, id quod ex nummis amplius patebit. *M. Imp. ar. deaur. pon. I. unc. M. Buol. ar. § Tab. H.*

VI.

MAXIMILIANVS. FR. *iderici* CAES. *aris. F. ilius* DVX. AVSTR. *ie* BVRGVND. *ie.* Protome MAXIMILIANI, ut num. præcedenti: nisi quod caput sero laurea que simul cinctum sit.

MARIA. KAROLI. F. *ilia* DVX. BVRGVNDIÆ. AVSTRIÆ. BRAB. *antie C. omes* FLAN. *driae.* Protome MARIE cum stola, capite nudo sinistrorsum respiciente, crinibus in nodum adstrictis. Pone monogramma eiusdem conspicitur, pileo ducali tectum.

Hunc quoque nummum nuptialibus adnumeramus; tum

TOM. II. P. I.
(*) Apud FREHER. *Res. Germ. Scriptor. T. II. pag. 606.*

quod MAXIMILIANI caput non solum lauro, sed alio quoque sero cinctum compareat: videtur enim tum temporis in usu fuisse, ut sponsæ Principes, sponso suos, cum matrimonia inirent, fertis donarent; uti ex *Diario Cuspiniani* (a) colligitur; tum quod ambo in perigraphæ parentum suorum mentionem faciant; tum denique, quod ambobus nomen DUCIS tribuatur, haud secus ac num. V. vidimus: alias præter morem MAXIMILIANI, qui, ut par erat, *Archidux* appellari voluit; at celebratis nuptiis, cum unus alterius provinciarum titulos assumpsisset, sponso satis erat, vocari *Dux Austria & Burgundia*, cum e contrario sponsa *Dux Burgundia, Austria, Brabantia, & comes Flandria* appellaretur.

Notandum porro: posticam huius nummi partem a Clar. HEREO in tabulis familiæ Austriacæ sigillatim relatam esse, absque parte antica; unde coniecturæ locus: hanc MARIE effigiem in nummo cum epigraphæ, forte ante nuptiarum solennia communicatam fuisse cum MAXIMILIANO sponso, qui exinde priorem nummi partem pari forma, ad imitationem sponsæ, fieri iusserit. *Tab. H. M. Buol. M. S. B. a.*

VII.

MAXIMILIANVS MAGNANIMVS ARCHIDVX. AVSTRIÆ. BVRGVND. *ie.* In umbone hinc inde per transversum: ÆTATIS 19.

MARIA. KAROLI. FILIA. HERES. BVRGVND. *ie* BRAB. *antie*
C 2 CON-

MAXI-
MILIA-
NUS I.

CONIVGES. ETATIS. 20. Numif-
ma hocce præcedenti in multis fi-
mille. Excipe, quod hic caput MA-
XIMILIANI lauro, non item alte-
ro illo ferto redimitum, com-
pareat: sed contra additi sunt
anni ætatis sponsi & sponsæ,
quorum ille undeviginti anno-
rum recte scribitur; quippe qui
anno 1459. die XXII. Martii
in lucem editus est: adeoque
die XX. Aug. 1477. annum
octavum supra decimum, &
menses quinque, demptis duo-
bus diebus, expleverat. At
MARIA anno 1457. XII. Febr.
nata, ut PONTUS HEUTERUS
auctor est (a) nuptiarum tem-
pore annum ætatis, secundum
nosrum computandi modum,
XXI. pridem inchoaverat. Un-
de, quemadmodum in figenda
MAXIMILIANI ætate observa-
tum est, menses illi exceden-
tes, pariter pro anno compu-
tandi erunt; adeoque dicendum
videtur: MARIAM *Sponsam* so-
lenni die nuptiarum, secundum
HEUTERI relationem, annum
ætatis primum & vigesimum
egisse, secus ac ex nummo ap-
paret. Hanc difficultatem ut
tollamus, animadverti meretur:
ea tempestate apud Gallos, Lo-
tharingos & Belgas, antiquum
usum adhuc obtinuisse, ut alii
ab Annuntiatione B.V. MARIÆ,
XXV. Martii, alii a Paschate
annum solarem ordirentur: do-
nec anno 1564. CAROLI IX.
Francorum Regis, & anno
1580. CAROLI III. Lotharingiæ

Ducis, edicto cautum est, ut Tab. X.
in publicis ac privatis tabulis,
anni exordium a Calend. Ja-
nuariis repeteretur; quorum
exempla Belgæ quoque secuti
sunt. Quo circa & id obser-
vandum: quod annos Nativi-
tatis, a Romanis acceptos ni-
hilo secius haud præverterint,
sed trimestri spatio posteriores
fuerint (b). Ex quibus plane b
consequitur: MARIAM, secun-
dum communem ac hodiernam
annos putandi rationem, reve-
ra XII. Februarii anno 1458.
natam, die nuptiali annum æta-
tis 20., ut in nummo recte
adscribitur, egisse. Quod ad
MAGNANIMI titulum, in num-
mo additum, spectat: repeti
poterunt, quæ ad nummum,
secundo loco descriptum, in
calce notavimus. *M. Imp. ar.*
pond. dimid. unc. drach. 2.

VIII.

Pars adversa eadem cum
præcedenti: quanquam alio ex
modulo prodierit. Perigraphæ
aversæ itidem convenit. At
protome MARIÆ in veste, ope-
re phrygio contexta, sistitur,
cum pileo turbinato in capite.
Desiderantur quoque anni æta-
tis utriusque. Sed hoc tamen
minime impedit, quin num-
mum nuptialibus, utpote cum
cætera præcedenti corresponde-
ant, adnumeremus. Id solum
exinde consequitur: plura nu-
mismata mnemonica, occasione
harumce nuptiarum, MAXIMI-

LIA-

MABILONIUM de Re Diploma-
tica lib. II. cap. 23. ibidem lau-
datum, nec non Rev. CALME-
TUM Præfat. ad Rationar. temp.

(a) *Rer. Burgund. Lib. IV. p. 143.*
(b) *Vid. DUFRESNE Glossar med.*
& *infimæ Latinitatis edit. Benedict.*
Congreg. S. Mauri, Venetæ, in
voce Annus col. 433. seqq. &

Tab. X.

LIANI & MARIÆ honoribus fuisse dicata. Quod quidem operæ pretium erat; utpote, cum exinde plures, exque insignes hereditati Austriacæ accreverint provinciarum.

IX.

MAXIMILIANVS DVX AVSTRIÆ BVRGVND. *ie.* Protome Archiducis ad modum num. II. descriptum: at caput duplici ferto redimitum est.

Vellus aureum ex ignitabulo dependens, sparsis in umbone igniariis & filicibus, unde scintillæ profiliunt, additoque lemme Gallico: JE LAY EMPRINT. cum æra Christi: MCCCCLXXVIII.

PHILIPPUS *Bonus*, Burgundiæ Dux, qui avus erat MARIÆ, MAXIMILIANI uxoris, ordinem aurei velleris instituyendo, symbolum, in hoc nummo expressum, adoptavit, adiecto lemme: AUTRE NAURAY. quod CHIFLETIUS (a) ita interpretatur: *Aliud non habeo.* Cautum quippe erat Constitutionum Ord. cap. II: ne sodales ulli alteri militiæ sua darent nomina. Quanquam hoc ultimum, singulari postea CAROLI V. privilegio, nonnihil immutatum sit. Scriptor anonymus, qui Wiennæ anno 1728. de aureo vellere opus in fol. edidit, cap. IV. lemma illud PHILIPPI, quod limbum pallii Equitum Ordinis ambiebat, per hæc verba exponit: *Alterum non habeo.*

CAROLUS *Audax*, seu Bel-

(a) Brev. Hist. inclyti Ord. Aurei vell. c. IV.

licosus Burgundionum & Belgicarum Princeps, hoc lemma immutavit, repositis proprii symboli verbis: JE L' AY EMPRIS, id est: *illud suscepi* (b). Prædictus auctor Wiennensis citato loco legit: JE L' AY EMPRINS, atque per verba: *Ego illum suscepi*, reddit, quæ in hoc solum differre videntur a priori illa formula: quod suo PHILIPPUS lemme, *in futurum* nulum se alium Ordinem suscepturum, promittat: CAROLUS vero *in presenti*, seu potius *de præterito* loquatur: isti se Ordini nomen dedisse.

MAXIMILIANUS itaque, cum anno MCCCCLXXVIII. magistrum Ordinis susciperet, hoc foci sui exemplum secutus, symbolum retinuit, eique lemme adscribi iussit: JE L' AY EMPRINT. *M. Imp. e. M. S. B. e. deaur. & in Tab. H. de Mag. Ord. aur. Velleris.*

X.

Typus utriusque faciei, ut num. VII. nisi quod caput MARIÆ dextrorsum respiciat. Variat quoque nonnihil in perigraphæ, quæ sic sonat: MAXIMILIANVS. MAGNA. NIMVS. ARCHIDVX. AVSTRIÆ. BVRGVNDIÆ. ETATIS 19. & in averfa: MARIA. KAROLI. FILIA. HERES. BVRGVND. *ie.* BRAB. *antie* CONIVGIS (errore monetarii, pro CONIVGES) ETATIS. 20. 1479.

Adiectus annus Incarnationis 1479. satis declarat, nummum haud quaquam eo tempore prodiisse, quo MAXIMI-

C 3

LIA-

(b) Id. cap. X.

MAXI-
MILIA-
NUS I.

LIANUS & MARIA aut matrimonio iuncti sunt, aut aetatem, quam is innuit, agebant; cum utrumque, ut paullo ante vidimus, cum anno 1477. congruat. Exinde tamen facile arguitur, nummum hunc, ut & sequentes duo, nuptiarum primum diei destinatos, anno 1479. quo MAXIMILIANUS fuso fugatoque ad *Guinegatum*, Artesiæ vicum, Duce CORDÆO, eximiam de Gallis victoriam retulit (a), repetitos fuisse: superaddita, ac primum incisa æra Christi 1479. quæ tempore nuptiarum omiſſa erat; quippe quod tum ex adiecta mensura ætatis utriusque sponsi, anni Christi facile intelligerentur. Habent enim archetypa, præcipue duorum insequentium, tantam cum nummis num. VII. & VIII. descriptis, quos ad dictam nuptiarum solemnitatem pertinere docuimus, similitudinem, ut ovum ovo vix similius sit. Vox etiam *coniuges*, quæ in altera parte legitur, nummi primam destinationem ad coniugium spectasse, innuit; quod cum recens adiecta æra Christi modo non permittat, ad dictam victoriam forte referendi erunt. Nonnunquam autem numismatibus, hac vel illa occasione percussis, aliquid adiectum fuisse, quo alterius rei memoria celebraretur; non est adeo insolitum, & exemplis demonstrari potest. Instar omnium sit numisma maximi moduli, in coronationem CHRISTIANI IV. Daniæ Regis signatum, atque in museo nostro

asservatum. In eius adversa Tab. X. fronte CHRISTIANUS regio ornata indutus, equo sub umbella, a quatuor viris gestata, sinistrorsum vehitur, dex. sceptrum gerens, sin. frœnum tenet, addita, in aëa superiori, hac inscriptione: CHRISTIAN.O 4.DANI.E NORV:egie REGI: NAT:O 1577 CONIUG:ato 1597 MENSIS NOV:embris die 27. & in exergo: VIVAT ET VALEAT C. L. R. M. NIC. S. F. 1596. quas ultimas siglas hunc forte in modum interpretari oportet: *cum licentia R.egie M.æstatis NIC. signari F.ecit.* anno 1596. Ex hac utraque inscriptione manifestum fit: numisma integro anno ante nuptias Regis signatum fuisse; cum tamen nihilominus earum annum & diem accurate designet, atque de iis, ut de re præterita memoret. Hoc vero cum ab eo, quisquis demum fuerit, qui *cum licentia Regis numisma signari fecit*, tam accurate prænosci haud potuerit; superest, ut dicamus, numisma in memoriam coronationis primo conflatum, anno insequenti, quo impensarum compendium fieret, atque adeo una fidelia duo dealbarentur parietes, repetitum fuisse, superaddito anno & die nuptiarum. Et id quidem tam facile erat, quam difficile fuisset, incisam semel matrici, quam vocant, æram Christi 1596. eradere, eiusque loco æram anni insequentis substituere. *M. Imp. ar. pond. dimid. unc.*

XI.

(a) Vid. Jac. a MELLENSyllog. num. unc. p. 7.

us adversi
regio or
sub un
ris gesta,
dex. scip
num te
superiori,
CHRISTIANO
EGE NATO
597 MEN
& in es
EAT C. L
596. qu
rte in mo
et: can
latu sic
1596.
tione ma
e integro
is signa
nihil
k diem
e de iis,
moret.
isquis
licentia
rit, tam
otuerit;
umisma
is pri
equen
mpen
ona fi.
rietes,
addito
Et id
quam
semel
xram
usque
s sub
pond.

KL